

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

Om den svenska pappers-, massa- och sågverksindustrin
December 2010

Kvartalsrapporten – Så går det för skogsindustrin

”Så går det för skogsindustrin” är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Kvartalsrapporten kommer ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter.

Rapporten finns även på: http://www.skogsindustrierna.org/Sa_gar_det_for_Skogsindustrin.

Sammanfattning

- Efterfrågan på skogsindustrins produkter återhämtas, men är inte tillbaka på de nivåer som rådde före den ekonomiska krisen.
- Värdet av Sveriges skogsindustriexport har ökat med fem procent till och med september. Värdet av massaexporten har ökat särskilt starkt som följd av höjda priser.
- Den starka kronan och de höga råvarukostnaderna påverkar de svenska skogsindustriföretagens konkurrenskraft negativt.

Papper & Massa

- Av skogsindustrins delbranscher är utvecklingen mest positiv för pappersindustrin. Pappersproduktionen stiger i de större producentländerna/regionerna; starkast i Kina men betydande återhämtning även i USA och Europa, inklusive Sverige.
- Massaleveranserna globalt har ökat med två procent. Kina ökar åter sina inköp av massa.
- Lagren hos massatillverkarna har höjts något under senare tid; lagren hos papperstillverkarna i Europa ligger på oförändrad nivå.

Sågade trävaror

- Leveranserna av sågade trävaror till den svenska marknaden har ökat starkt i år, medan exporten har gått tillbaka. Nordafrika

och Mellanöstern är fortsatt stora marknader för de svenska sågverken.

- Sågverksindustrin ser en minskad ordergång, produktionsinskränkningar har annonserats och flera företag planerar till exempel utökade produktionsstopp under julhelgerna.

Sysselsättning

- Antalet anställda i massa-, pappers- och sågverksindustrin minskade med 700 år 2008. Det finns indikationer på att sysselsättningen har sjunkit ytterligare 2009/2010.

Investeringar

- Investeringarna i sågverken lyfts av byggandet av två stora sågverk med färdigställande i år och nästa år. Under 2011 planeras investeringarna i massa- och pappersindustrin öka efter 2010 års låga investeringsnivå.

Strukturomvandling i fokus

- Rapporten tittar närmare på den omfattande svenska och globala strukturomvandlingen inom massa-, pappers- och sågverksindustrin.

Innehållsförteckning

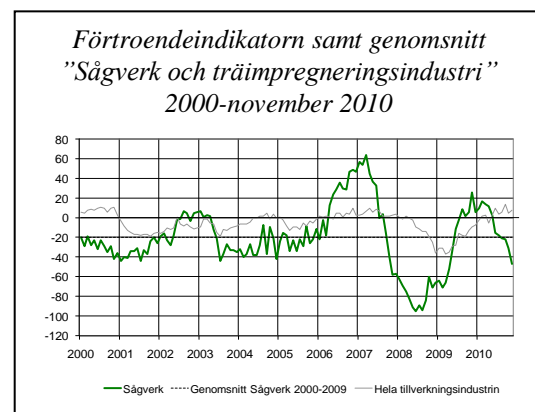
- Sågverk, s. 2
- Massa, s. 5
- Papper, s. 6
- Råvara: sågtimmer och massaved, s. 8
- Sysselsättning, s. 10
- Skogsindustrin jämfört med andra branscher, s. 10
- Strukturomvandling, s. 12

Sågverk

- Avvaktande marknad under hösten, konsumtionen av trä fortfarande låg men stigande
- Stort utbud av trävaror, starkare krona och rekordhöga råvarukostnader pressar lönsamheten
- Betydande produktionsbegränsningar under vintern

Medan läget för svensk tillverkningsindustri i sin helhet bedöms vara mycket gott har förtroendeindikatorn¹ för sågverken fallit tillbaka. Sedan oktober har indikatorn åter befunnit sig under det historiska genomsnittet. Mönstret att sågverken går i otakt med övriga industrin håller därmed i sig. Sågverkens förtroendeindikator bottnade redan under andra kvartalet 2008, ungefär ett halvår innan övrig industri, och kulminerade under fjärde kvartalet 2009.

Det ska understrykas att de kraftiga svängningarna under denna perioden främst har styrts av variationer i utbudet. Konsumtionen av sågverkens produkter har däremot haft en utveckling som mer liknar den allmänna konjunkturen.

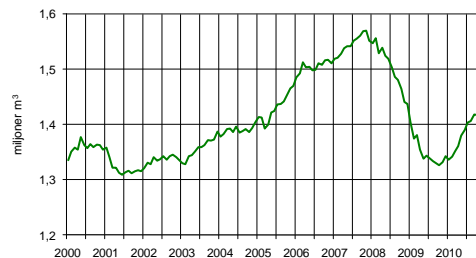

Produktion och lager

På grund av det försämrade marknadsläget kommer produktionstakten att gå tillbaka under slutet av året. En total produktion under året på nära 17 miljoner m³ verkar ändå trolig. Det skulle innebära sju procents högre produktion i år än i fjol.

¹ Förtroendeindikatorn är Konjunkturinstitutets konfidensindikator enligt barometerenkäterna.

Produktion av sågade trävaror i Sverige per månad 2000-oktober 2010, glidande 12 månaders medelvärde

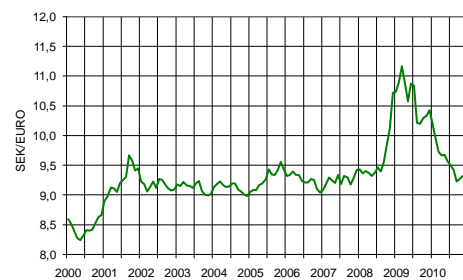

Varulagret hos de svenska sågverken har ökat sedan sommaren, vilket är normalt för årstiden. Eftersom konsumtionen av varor fortfarande är låg, är marknaden känslig för höga lager och sågverken prioriterar därför i detta läge att begränsa lagerökningen.

Orderingång och leveranser

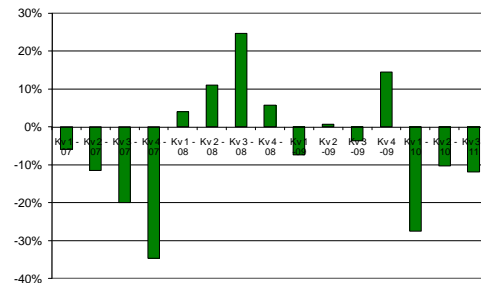
De svenska sågverken har sedan 2008 haft en stor fördel av en relativt lågt värderad krona. Det är främst relationen till euron som är viktig. Under året har denna fördel dock försvunnit i takt med eurons försvagning.

Svenska kronor per euro
Januari 2000-November 2010

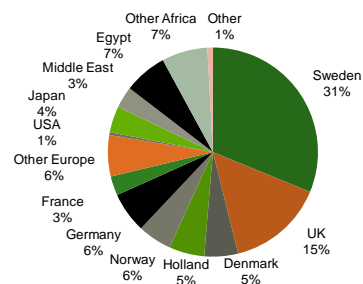
Negativt för sågverken är också att råvarukostnaderna, vilka står för 65-70 procent av sågverkens totala kostnader, har ökat kraftigt under året. Dessa faktorer sammantagna har inneburit att konkurrenskraften för svenska sågverk har försämrats. Detta har märkts i försämrad orderingång och minskade volymer på exportmarknaderna. Även orderingången på den svenska marknaden har fallit tillbaka om än inte lika mycket.

Volymförändring i total orderingång till svenska sågverk jämfört med samma kvartal föregående år 2007-2010

Leveranserna till exportmarknaderna var till och med september sju procent lägre än förra året. En kraftig ökning av leveranserna till Sverige på 14 procent väger delvis upp minskningen av exporten, varför de totala leveranserna från svenska sågverk till och med september minskade med måttliga två procent.

Svenska sågverks leveranser januari-september 2010. Fördelning per marknad

Källa: SCB

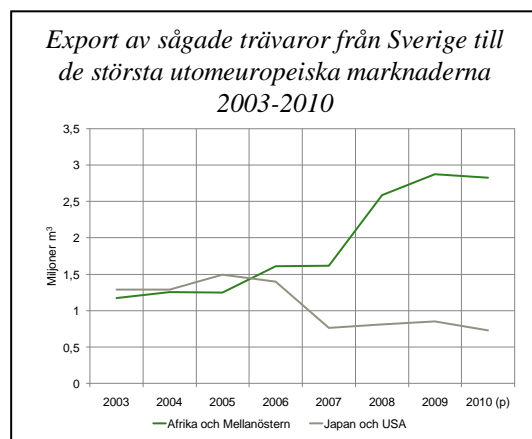
Därmed är den svenska marknaden en av dem som klarat sig allra bäst i år. Av marknaderna med betydelse är det endast leveranserna från Sverige till Saudiarabien och Algeriet som har ökat ännu mer.

*Exporterad volym sågade och hyvlade trävaror
Januari – september 2010 samt procentuell
förändring*

	Sågat och hyvlat (1 000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Storbritannien	1884	-16%
Danmark	657	-13%
Norge	688	11%
Nederländerna	660	-12%
Tyskland	792	-7%
Frankrike	374	-16%
Övr. Europa	803	-1%
Europa totalt	5859	-9%
USA	55	-49%
Japan	510	-6%
Mellanöstern	421	17%
Egypten	841	-4%
Övr. Afrika	892	-1%
Övrigt	107	35%
Totalt	8684	-7%

Källa: SCB

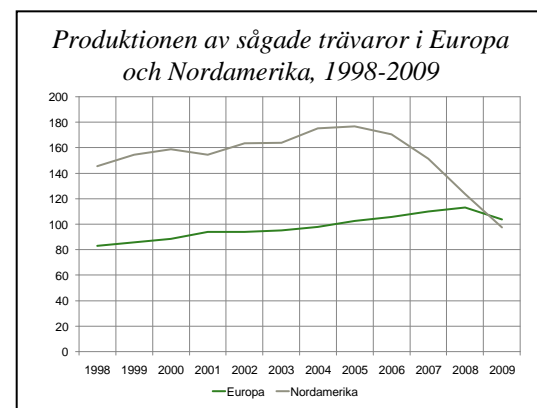
Nordafrika och Mellanöstern är marknader som vuxit mycket kraftigt de senaste åren. Visserligen minskar nu exporten till Nordafrika totalt sett något, men för tredje året i följd kommer volymerna hit att bli mycket höga. Den extremt goda utvecklingen på dessa marknader har volymmässigt gott och väl kompenserat för att exporten till USA i princip försvunnit på några år samt att exporten till Japan har minskat något.

Brist på sågade trävaror i början av året bidrog till prisökningar på de flesta marknader under de tre första kvartalen. Värdet av svensk export av sågade trävaror har därför ökat med sju procent under årets första tre kvartal, trots kronans förstärkning. De prissänkningar som vi nu ser väntas få genomslag i statistiken för det fjärde kvartalet.

Internationellt

När marknaden för sågade trävaror började mattas i USA redan 2006 kulminerade produktionen i Nordamerika och nådde imponerande 175 miljoner m³. Sedan dess har produktionen nästan halverats.

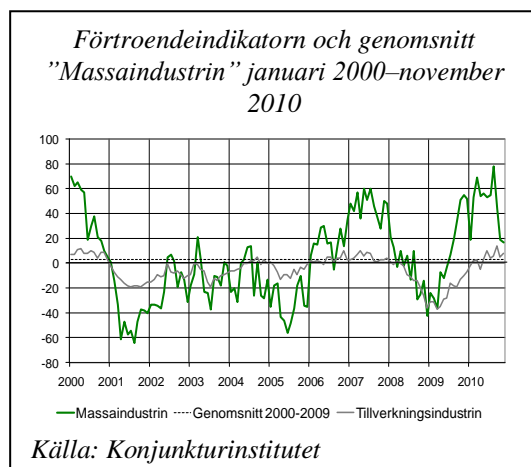
Produktionen av trävaror i Nordamerika är traditionellt mycket starkt relaterad till husbyggandet i USA. Husbyggandet har minskat med hela 75 procent sedan 2005 och ligger kvar på denna låga nivå. Produktionen i USA är följaktligen också fortfarande låg. Under de första åtta månaderna i år ökade den med måttliga fyra procent. Produktionen på Kanadas västkust har dock ökat starkt, drygt 20 procent. Denna ökning är till stor del driven av kraftigt ökad export till Kina, vilket vi skrev om i förra rapporten.

I de stora producentländerna i Europa är produktionen fortfarande betydligt lägre än toppnivåerna från 2007. Med tanke på den försämrade marknadssituationen för sågade trävaror inför vintern kommer sannolikt produktionen att begränsas. Inte minst i Finland, där produktionen under fjärde kvartalet kanske inte blir högre än under fjolåret då produktionen var mycket låg. Marknadsbalansen kommer därför sannolikt kunna återställas relativt snabbt.

Massa

- Massaleveranserna globalt har ökat med två procent
- Lagren av massa hos tillverkarna har ökat något
- Kina tillbaka som köpare

Förtroendeindikatorn för massaindustrin har fallit under de senaste tre månaderna efter att under flera månader legat på mycket hög nivå, enligt Konjunkturinstitutets barometerenkät för november. Trots nedgången ligger indikatorn för massaindustrin fortfarande över tillverkningsindustrin totalt och över sitt historiska genomsnitt. Orderstocken har sjunkit, men lager-situationen bedöms fortfarande vara god.

Produktion och leveranser av massa²

Under perioden januari – oktober visar produktionen av massa en svag uppgång med 0,2 procent. Uppgången noteras trots att produktion gick förlorad under april till följd av övertidsblockad och strejk.

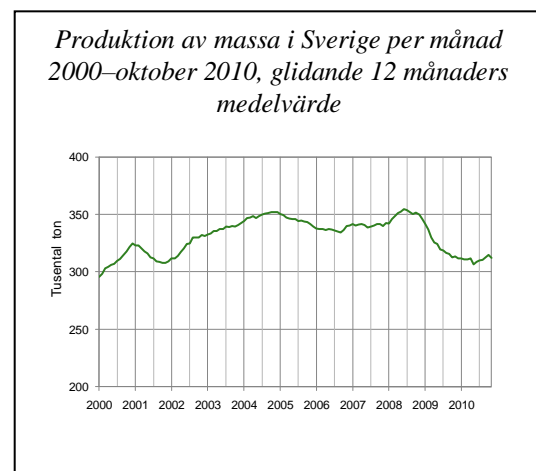
För årets första tio månader har exporten minskat med sju procent jämfört med samma period

² I denna rapport behandlar vi enbart den massa som säljs på den öppna marknaden, till skillnad från massa som tillverkas för brukens egna pappersproduktion.

föregående år. Exportminskningen förklaras delvis av strukturellt höga leveranser under våren 2009, vilka gör statistiken delvis missvisande.

Exporten till Asien har minskat med 36 procent med stor nedgång till Kina. Leveranserna till EU har stigit, och till vår enskilt största marknad, Tyskland, har leveranserna ökat med åtta procent. Exportökningen till EU avspeglar den bättre marknadssituationen och det ökade råvarubehovet för papperstillverkningen, medan leveranserna till Kina starkt påverkas av det kinesiska köpmönstret.

Lagret av massa³ är på fortsatt låg nivå trots viss uppgång under året.

Internationellt

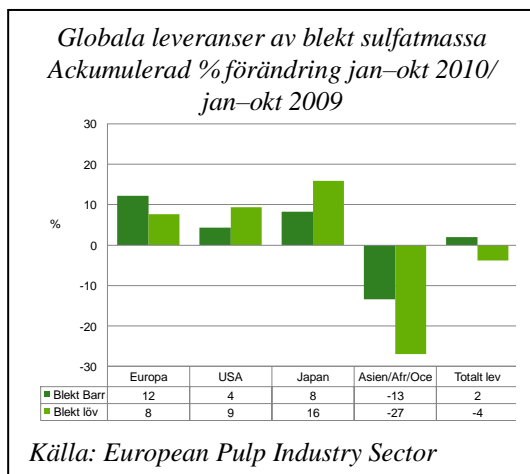
Leveranserna av blekt sulfatmassa⁴ har till och med oktober 2010 globalt ökat med drygt två procent jämfört med samma period 2009. Leveranser till Asien/Afrika har minskat, vilket främst kan hänföras till att Kina minskat sina inköp under 2010, efter en stark uppgång under 2009. Under de senaste månaderna har dock

³ Här avses enbart papperscellulosa.

⁴ Blekt sulfatmassa är den dominerande papperscellulosa-kvaliteten.

leveranserna till Kina åter stigit. Leveranserna till övriga marknader har ökat under 2010, efter stark tillbakagång under 2009.

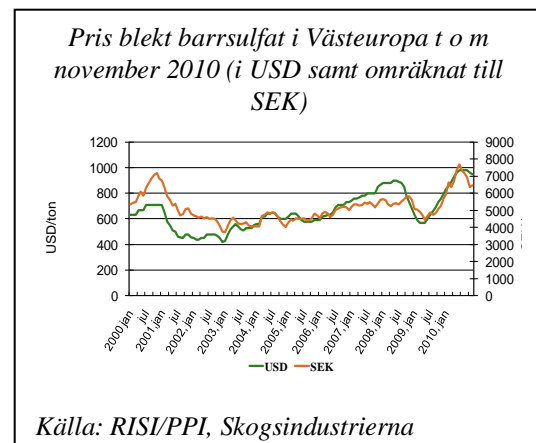
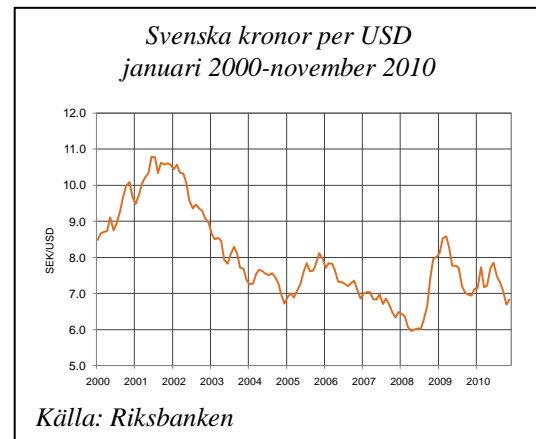
Lagren av pappersmassa hos tillverkarna globalt har under de senaste tre månaderna höjts från en tidigare mycket låg nivå. Lagren hos kunderna/papperstillverkarna är på oförändrad nivå. Utbudet av massa har begränsats av bruksnedläggningar och produktionsneddragningar i spåren av den ekonomiska krisen och lågkonjunkturen.

Priset på massa

Massapriset i dollar (här avses blekt barr-sulfatmassa i Västeuropa) har efter successiva höjningar under drygt ett år fallit tillbaka något hittills under fjärde kvartalet. Prisrörelserna är starkt kopplade till globala lagerförändringar och balansen mellan utbud och efterfrågan. Omräknat till svenska kronor med respektive månads valutakurs har prisnedgången blivit större till

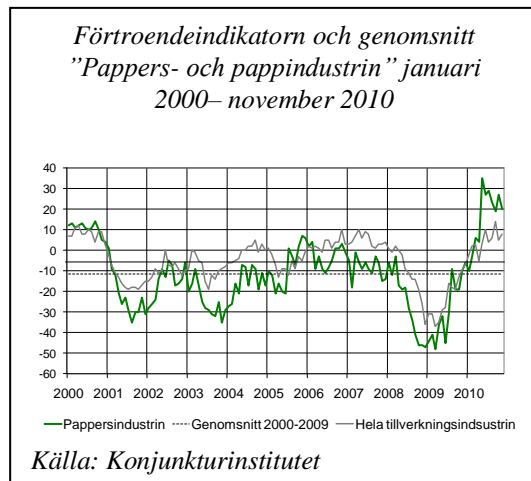
följd av att svenska kronan har stärkts mot dollarn.

Papper

- **Svensk pappersproduktion och pappersexport ökar**
- **Papperskonsumtionen inom EU ökar**
- **Förbättrade priser**

Förtroendeindikatorn för pappersindustrin enligt Konjunkturinstitutet har gått tillbaka något, men är fortfarande på sin högsta nivå under 2000-talet och ligger över nivån för tillverkningsindustrin totalt. Orderstocken bedöms som god och lagren är på en fortsatt låg nivå.

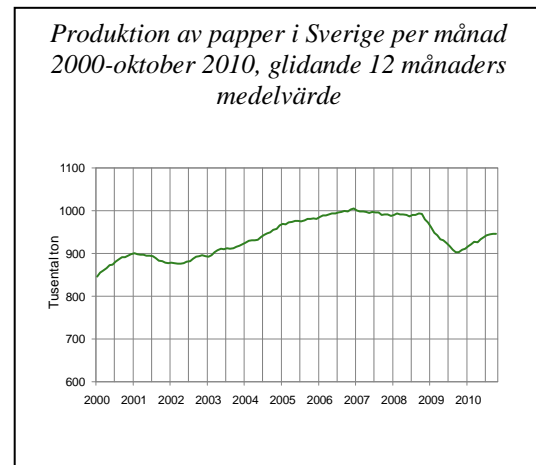
Produktion och leveranser

Pappersproduktionen till och med oktober har ökat med fem procent. Effekten av konfliktåtgärderna i april har satt tydliga spår – ökningstakten hade varit en procentenhet högre om inte konfliktåtgärderna med strejk och overtidsblockad ägt rum.

Exporten av papper har stigit med fyra procent under januari – oktober i år jämfört med samma period förra året. Exporten av tidnings- och magasinssapper har stigit med fem respektive åtta procent och exporten av förpackningskartong med fem procent. Finpapper och wellmaterial visar svagare exportökning.

Exporten till EU visar fortsatt god tillväxt på drygt fyra procent. Även till de flesta övriga marknader har exporten stigit, dock med

undantag för Asien, där framförallt leveranserna till Kina och Japan gått tillbaka. Leveranserna till den svenska marknaden fortsätter att minska.

Papperspriser

Priserna på pappersprodukter i Tyskland, Sveriges enskilt största exportmarknad för papper sammantaget, har höjts stegvis för merparten av papperslagen. Höjningarna har skett som följd av ökad efterfrågan och bättre marknadsbalans efter nedläggningar och neddragningar. Även höjda råvarupriser har bidragit till höjda priser på färdigvaror. Priset på tidningspapper ligger dock kvar på den låga nivån från början av året. För flera kvaliteter har under oktober – november prishöjningar mellan tre och tio procent genomförts, men från årets början är prishöjningarna större. (Källa: RISI.) Valutakursutvecklingen påverkar företagets försäljningsintäkter i svenska kronor.

Internationellt

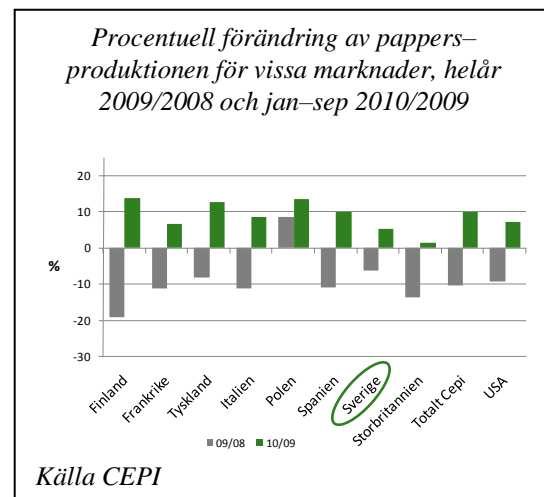
I spåren av det förbättrade ekonomiska läget återhämtas efterfrågan och produktionen av papper efter den stora nedgången 2008-2009. Under första halvåret steg konsumtionen i Europa med åtta procent jämfört med samma period förra året, men konsumtionen har ännu inte återhämtat sig till nivån före nedgången. Återhämtningen för förpackningsmaterial är något starkare än för grafiska papper, vilket återspeglar såväl ökad privat konsumtion som ökad världshandel och därmed större behov av förpackningar.

Den europeiska pappersindustrin ökade sina exportleveranser med över 20 procent till länder utanför Europa första halvåret, bland annat till Asien. Samtidigt ökade importen från Nord- och Latinamerika i ungefär samma takt. Importen utgörs främst av tidningspapper, kraftliner (ytterskikt i wellpapp), kartong och kontorspapper. Europa är dock nettoexportör av papper på världsmarknaden.

Pappersproduktionen i Europa har ökat med tio procent under de första nio månaderna i år jämfört med samma period förra året. Grafiskt papper har ökat med nio procent och förpackningsmaterial med elva procent. Produktionen av wellmaterial är nästan tillbaka på nivån före den ekonomiska krisen. Hygienpapper stod sig bättre i nedgången, och uppgången i den europeiska produktionen är därmed inte lika kraftig.

I Tyskland och Finland, de två största tillverkningsländerna i Europa, är återhämtningen stark med 13 respektive 14 procents produktions-tillväxt de första tre kvartalen 2010 jämfört med samma period föregående år. I USA ökade produktionen med sju procent under samma

period. I Kanada har papperstillverkningen gått tillbaka under flera år, men minskningen har upphört 2010. I Kina fortsätter produktionen av papper att öka, med 13 procent till och med september.

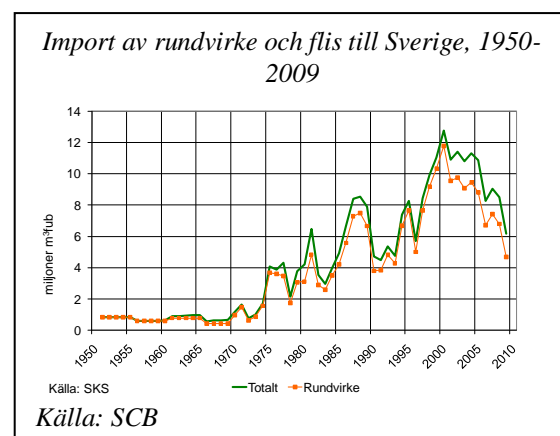

Råvara: sågtimmer och massaved

Minskande import av råvara

Från slutet av 1970-talet till 00-talet ökade importen av råvara till Sverige. Östersjöområdet etablerades alltmer som en gemensam marknad för rundvirkesförsörjning till industrierna i norra Europa.

Under denna period ökade importen från ca 1 miljon m³ till 12 miljoner m³ år 2000. Även importen som andel av den svenska skogsindustrins virkesförbrukning kulminerade år 2000, då importen av rundvirke stod för hela 17 procent av behovet. Därefter har importen minskat stadigt och andelen är nu nere på 7 procent.

Idag är det i det närmaste bara massaindustrin som importerar råvara. År 2000 var andelen importerad råvara hela 26 procent, men har sedan dess fallit tillbaka och 2009 låg den på 13 procent. Medan importen av barrmassaved varit relativt oförändrad sedan 80-talet, ökade importen av lövmassaved kraftigt under 90-talet. I takt med att industrins behov av lövmassaved ökade står denna, sedan 15 år, för huvuddelen av importen. Barrmassaved har importerats främst till industrierna i mellersta och norra Sverige, medan stora mängder lövmassaved importerats till södra Sverige.

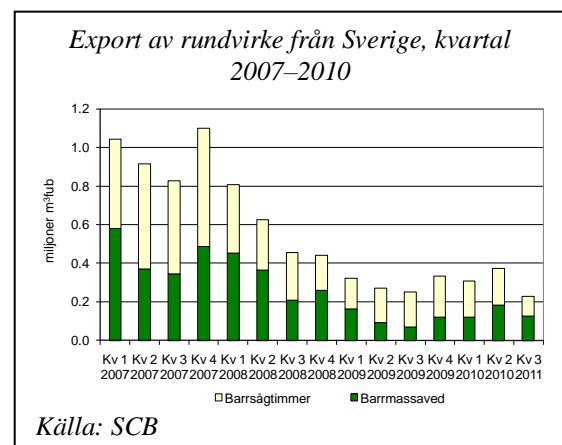
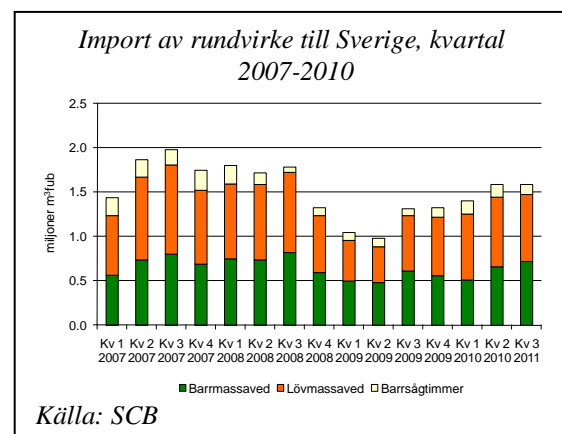
Åren sågverken importerade stora mängder ved kring millennieskiftet. I synnerhet importerades ved till södra Sverige dit importen år 2000 var 4 miljoner m³ sågtimmer motsvarande 12 procent av behovet. Importen av råvara till sågverken i södra Sverige är idag närmast obefintlig.

Importen kommer sedan länge i huvudsak från Baltikum, främst Lettland. Innan Ryssland införde exporttullar på rundvirke importerades även en del virke från Ryssland. Särskilt sågtimret som importerades till södra Sverige kring millennieskiftet hade till stor del sitt ursprung i Ryssland.

Sverige har alltid haft en nettoimport av rundvirke. Exporten har traditionellt varit marginell och bestått av gränshandel, i områdena nära Norge, främst till Jämtland, och i Norrbotten främst till Finland. Under åren efter stormarna Gudrun och Per, skeppades dock även ganska stora volymer till Finland och till kontinenten.

Konkurrensen om råvara i Östersjöområdet har ökat under de senaste åren. Till exempel finns inga ”lediga” volymer sågtimmer i Baltikum. De baltiska sågverken är snarare beroende av import.

Även den tyska sågverksindustrin har expanderat kraftigt under 00-talet och har ett importbehov. Givetvis så har de ryska exporttullarna ökat på bristen ytterligare. Det återstår att se vilka effekter en kommande eventuell reduktion av exportavgiften kommer att få på marknaden. Reduceringen blir verklighet när Ryssland blir medlem i WTO, Världshandelsorganisationen.

Sysselsättning

Den ekonomiska och finansiella krisen de senaste åren har fått stora effekter på arbetsmarknad och sysselsättning. I Sverige aviserade många massa- och pappersbruk neddragning av personal under 2008. Sågverksindustrins aviserade neddragningar tog fart först under 2009. Under 2010 har aviseringen varit betydligt färre, vilket också bekräftas i Arbetsförmedlingens varselstatistik.

Enligt SCBs statistik Företagens ekonomi (7 december 2010), var sammanlagt drygt 34 000

anställda i sågverks-, massa- och pappersindustrin under 2009 (preliminära uppgifter). Det innebär en minskning med nära 2 000 personer jämfört med 2008. Under 2008 var neddragningen 1000 personer.

Varje anställd inom skogsindustrin sysselsätter indirekt ca två personer hos leverantörer av varor och tjänster till industrin.

Skogsindustrin jämfört med andra branscher – ordergång, investeringar, exportvärde

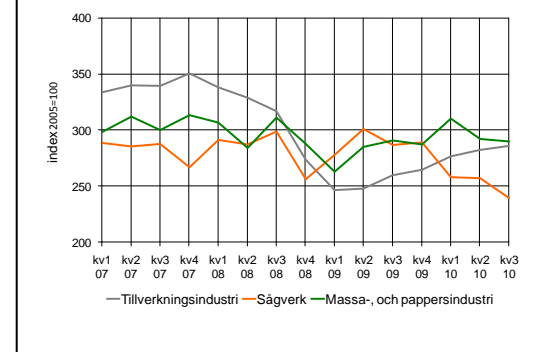
Ordergång

Stabilt för massa- och pappersindustrin men minskning för sågverken

Enligt SCBs senaste statistik visade ordergången för den svenska industrin en ökning med en procent för årets tredje kvartal jämfört med kvartal två. Hittills i år (januari-september) har den totala ordergången stigit med 14 procent jämfört med motsvarande period 2009.

Skogsindustrins totala ordergång var svagare under tredje kvartalet än under andra kvartalet. Ordergången inom sågverksindustrin gick tillbaka med sju procent, medan massa- och pappersindustrin visade en minskning med en procent under tredje kvartalet jämfört med andra kvartalet. Trendmässigt har ordergången för massa- och pappersindustrin varit stabil de senaste fem kvartalen, medan den minskade ordergång som noterats för sågverksindustrin bekräftas i SCBs statistik.

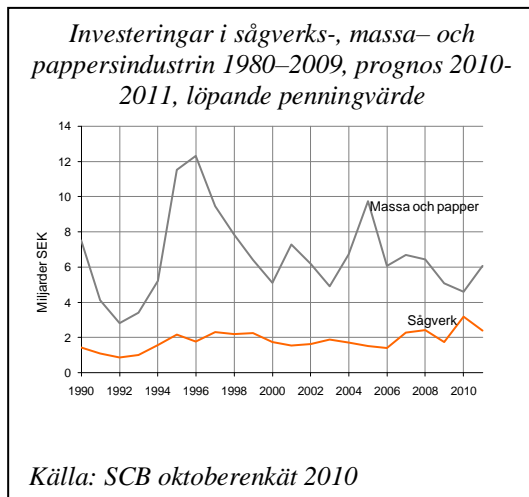
Industrins ordergång för sågverk-, massa- och pappersindustrin, fasta priser kalender-korrigerad och säsongrensad 2007–september 2010

Investeringar – två nya sågverk byggs, ökning 2011 i massa- och pappersindustrin

SCBs investeringsenkät för oktober 2010 pekar på en minskning av investeringsvolymerna i Sverige under 2010. För industrin totalt väntas en minskning med fem procent till 49 miljarder kronor, i löpande penningvärde.

Investeringarna i massa- och pappersindustrin dras ned i år men beräknas öka kraftigt år 2011, till sex miljarder kronor. Inga nya maskiner eller linjer har aviserats, utan investeringarna avser till större delen åtgärder för ökad energiproduktion eller energieffektivisering.

Sågverken ökar investeringarna till 3,2 miljarder kronor i år. Två nya stora sågverk håller på att byggas med färdigställande i år och under nästa år, vilket avspeglas i investeringsdiagrammet. Sågverkens investeringar avser också nya såglinjer och effektiviseringsåtgärder.

För flera industribranscher väntas minskade investeringar i år. Gruvor och mineralutvinningsindustrin väntas minska med 17 procent och den kemiska industrin med 34 procent. Livsmedelsindustrin väntas öka sina investeringar med 25 procent.

Exportvärde

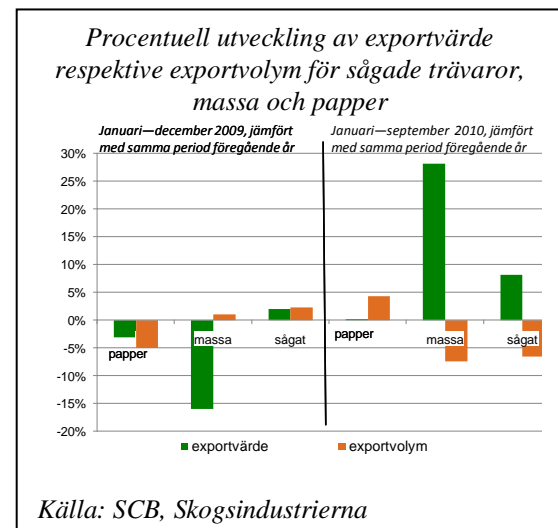
Skogsindustrins exportvärde ökar mindre än varuexporten totalt

Tendensen från de två första kvartalen med svagare exportutveckling för skogsindustriprodukter än för exporten totalt fortsatte tredje kvartalet. Till och med september har

exportvärdet för skogsindustriprodukter ökat med nära fem procent, medan värdet av den totala svenska varuexporten steg med tolv procent jämfört med motsvarande period förra året. Att varuexporten totalt ökar mer än skogsindustriexporten 2010 avspeglar att nedgången för skogsindustriexporten under 2009 var lägre än nedgången för den totala varuexporten.

Sveriges export var betydligt starkare under det tredje kvartalet jämfört med de två tidigare kvartalen enligt SCBs senaste utrikeshandelsstatistik. För skogsindustriprodukter har exportutvecklingen successivt förbättrats under året. Särskilt stark har förstärkningen varit för massaexporten, medan ökningstakten för exporten av sågade trävaror avtagit. Exportvärdet för papper är marginellt högre än förra året.

I följande diagram visas den procentuella förändringen av exportvärde respektive exportvolym för helåret 2009 jämfört med 2008 (vänstra delen) och för perioden januari–september 2010 jämfört med samma period 2009 (högra delen). Priseffekten på exportvärdet framgår tydligt.

Exportvärdet för andra produktområden varierade starkt: kemivaror steg med fyra procent, verkstadsvaror ökade med tolv procent och mineralvaror med 39 procent.

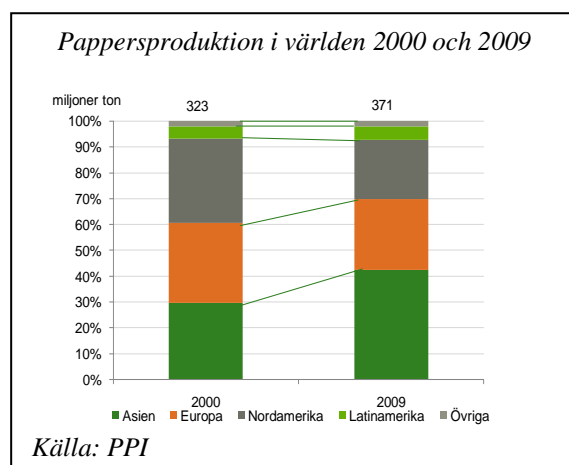
Struktumvandling

Global struktumvandling

Papper

Sedan flera år pågår en global struktumvandling i skogsindustrin. I pappersindustrin innebär den att produktion i ökad utsträckning sker i länder och regioner med starkast konsumtionsstillväxt, främst Kina (se föregående kvartalsrapport för mera information om Kina). Även i länder som Indien och Indonesien byggs papperstillverkningen ut. År 2009 skedde hela 43 procent av världens papperstillverkning om 371 miljoner ton i Asien. Det kan jämföras med 30 procent för tio år sedan.

En bidragande orsak till förskjutningen är att betydande produktionskapacitet lagts ner i Europa och i Nordamerika sedan mitten av 2000-talet, dels för att dämpa överkapacitet och dels också som följd av den ekonomiska krisen och recessionen 2008 – 2009. Sedan 2005 har bruk med produktionskapacitet för papper på ca 15 miljoner ton stängts i Europa och ca 20 miljoner ton i Nordamerika; till övervägande delen är stängningen permanent. Viss ökning av kapacitet har samtidigt skett vid andra anläggningar.

Utbyggnaden av produktionskapacitet i länder i Sydostasien har också medfört att två av världens

fem största papperstillverkare är kinesiska Nine Dragons och indonesiska APP/Sinar Mas med produktionskapacitet på tio miljoner ton vardera. Största papperstillverkarna i världen är amerikanska International Paper och finska Stora Enso och UPM.

Massa

Massatillverkningen i världen förskjuts alltmer mot länder med snabbväxande plantageskogsbruk i Latinamerika och Sydostasien. I Latinamerika har tillverkningen av massa tredubblats sedan början av 2000-talet och fortsätter att växa i de dominerande länderna Brasilien och Chile. Utbyggnad planeras också i Uruguay. Kina har planer på utökad massatillverkning, baserad på plantager.

Kanada, som länge var en av världens största producenter av massa, har dragit ned sin kapacitet men är fortfarande störst som exportör på världsmarknaden. Även i Europa har bruk med massatillverkning lagts ned.

Det överlägset största företaget för tillverkning av marknads massa är brasilianska Fibria med 16 procent av världens kapacitet. Svenska Södra är Europas största tillverkare av marknads massa.

Sågade barrträvaror

För sågade barrträvaror sker inte strukturförändringen med samma kraft som för papper och massa. Under de senaste årens ekonomiska kris har emellertid Europa gått om Nordamerika som den region som har störst produktion av sågade trävaror. Även om en del sågverk har lagts ner i Nordamerika, och då särskilt i Kanada, så är den slumrande kapaciteten i Nordamerika mycket stor. Kapacitetsutnyttjandet i kvarvarande industri är endast ca 60 procent.

Europa och Nordamerika är helt dominerande, men även i Brasilien, Chile, Kina och Japan sker relativt omfattande produktion. Av dessa länder är produktionstrenden ökande i Brasilien och

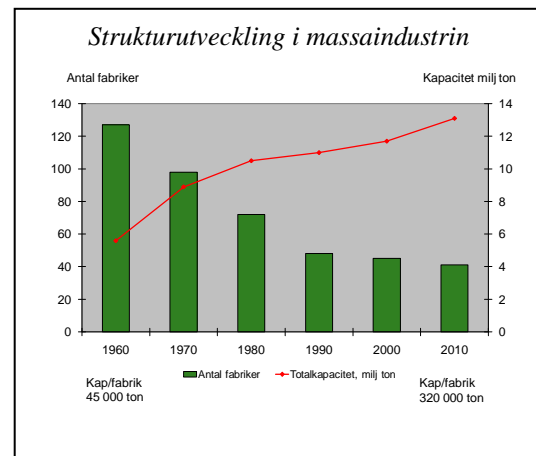
Chile medan produktionen under lång tid har minskat i Japan. Tillbakagången i Japan har sedan 90-talet inneburit stora exportmöjligheter för inte minst europeiska sågverk på den stora japanska marknaden. När det gäller Kina så växer efterfrågan mycket snabbt. Men då råvarutillgången är starkt begränsad kan inte den inhemska produktionen växa i motsvarande takt.

Av enskilda företag är de tre största producenterna i världen nordamerikanska, varav kanadensiska West Fraser är störst. Det största europeiska företaget är Stora Enso som är fjärde största tillverkare av sågade trävaror i världen.

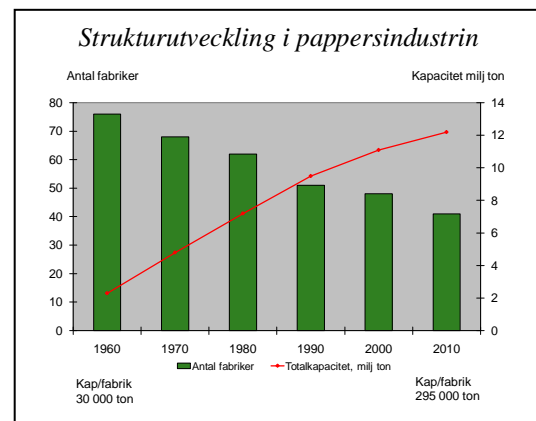
Strukturutvecklingen i Sverige

Strukturutvecklingen i sågverks-, massa- och pappersindustrin följer långsiktiga trender: färre antal bruk och ökad produktion/kapacitet. Skalfördelar i produktionen har realiserats i industrin med mångdubbelt ökad produktion per anläggning.

I massaindustrin skedde den största omvandlingen vad gäller antal anläggningar mellan 1960 och 1990, då antalet bruk minskade med nära 80 stycken. Orsakerna till nedläggningarna var flera, men miljöinvesteringar som krävde storskalighet och förändrade marknadskrav var mest framträdande. Under 2000-talet har fyra massabruk lagts ned, varav tre under krisåren 2008 – 2009, med råvarusituation, höga elkostnader och bristande lönsamhet som förklaringsfaktorer. Den totala produktionskapaciteten har byggts ut vid nya och befintliga massabruk.

I pappersindustrin har omvandlingen inte varit lika dramatisk. Samma skäl som för massaindustrin dominerar. Under 2000-talet lades efter hand sju pappersbruk ner, med bristande lönsamhet och förändrad marknadsefterfrågan som orsaker.

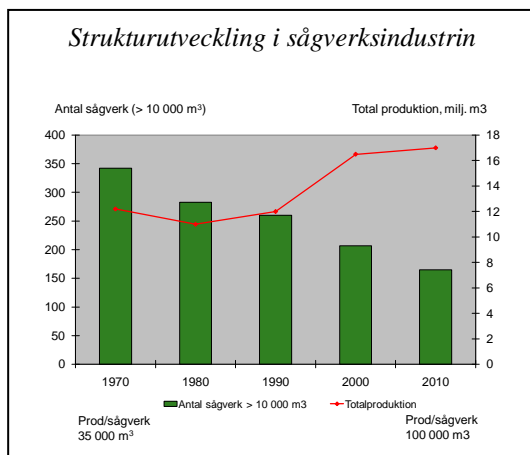

Den totala produktionskapaciteten har successivt byggts ut vid nya och befintliga bruk. De största papperstillverkande företagen i Sverige visas i följande tabell.

	Kapacitet miljoner ton	2010,
StoraEnso	3.5	
SCA	1.8	
Holmen	1.8	
Korsnäs	1.1	
Billerud	1.0	

Källa: Respektive företag

I sågverksindustrin har antalet sågverk (med produktion större än 10 000 m³) minskat med nära 200 stycken mellan 1970 och 2010, samtidigt som den totala produktionen höjts. Produktionen per enhet har tredubblats. Nedläggningarna motiveras av lönsamhets, råvaru- och effektivitetsskäl. Sedan 2008 har fem sågverk med produktion över 50 000 m³ lagts ner.

De fem största sågverksföretagen i Sverige framgår av följande tabell.

	2009 prod. (milj. m ³)
SCA	1,7
Södra	1,6
Setra	1,5
Vida Timber	1,1
Moelven	1,0

Källa: Respektive företag

Om svensk skogsindustri

Skogsindustrin är en av Sveriges viktigaste basindustrier. Av svensk industris sysselsättning, omsättning och förädlingsvärde svarar skogsindustrin för 10 – 12 procent. Andelen av den svenska varuexporten är 11 procent, vilket motsvarade 123 miljarder kronor år 2009. Den svenska skogsindustrin är starkt exportinriktad. Av massa- och pappersproduktionen exporteras över 85 procent, och motsvarande för sågade trävaror är nära 70 procent. Sverige är världens näst största exportör sammanlagt av papper, pappersmassa och sågade trävaror.

Om branschorganisationen Skogsindustrierna

Skogsindustrierna är massa- och pappers- samt den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder drygt 50 massa- och papperstillverkare i sammanlagt 25 företag/koncerner och ca 140 sågverk inom ett 70-tal företag/koncerner. Organisationens uppgift är att stärka företagets konkurrenskraft och verka för en ökad användning av skogsbaserade produkter.

Om Kvartalsrapporten ”Så går det för skogsindustrin?”

”Så går det för skogsindustrin” är en kvartalsredogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Kvartalsrapporten kommer ut fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter.

Rapporten finns på: http://www.skogsindustrierna.org/Sa_gar_det_for_Skogsindustrin.

Kontakt:

Marianne Svensén
Skogsindustrierna
Box 55525
10204 Stockholm
marianne.svensen@skogsindustrierna.org
Telefon: +46 706 05 99 97